

Rautjärven kunta
Simpeleentie 12
56800 Simpele

Rautjärven kunnan lausuntopyyntö 27.5.2025

**Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto koskien
Laikonkankaan aurinkovoimalan osayleiskaava, kaavaluonnos, Rautjärvi**

Lausuntopyyntö

Rautjärven kunta pyytää Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (myöhemmin ELY-keskus) lausuntoa koskien Laikonkankaan aurinkovoimalan osayleiskaavaluonnosta.

Kuulutuksen mukaan Laikonkankaan osayleiskaavan tarkoituksena on mahdollistaa alueelle vähintään 250 MW:n aurinkovoimalan toteuttaminen. Aurinkovoimalan tuottama sähkö varastoidaan alueella ja siirretään jatkossa valtakunnan verkkoon Fingrid Oyj:n kantaverkon (400 kV) kautta. Alueelle on tarkoitus sijoittaa Rautjärven Veden vedenottamo.

Osayleiskaava-alue sijaitsee noin 6-7 km lounaaseen Rautjärven kuntakeskuksesta Simpeleeltä molemmin puolin valtatie 6. Alue rajautuu luoteessa Ahvenlammen ranta-alueeseen, lounaassa Laikonlampiin, kaakossa rautatiehen ja koillisessa Miettiläntiehen ja Rajamäkeen. Alueen pinta-ala on n. 417 ha. Änkilän aurinkovoimalan osayleiskaava on kiinni Laikonkankaan alueessa sen koillispuolella.

Alueidenkäyttö

Alueidenkäyttölakia koskeva lakimuutos on vireillä ja juuri lausuttavana. Kyseinen lakimuutos on hyvä huomioida myös vireillä olevassa kaavatyössä.

Kaavatyössä on hyvä myös huomioida 1.1.2025 voimaan tullut rakentamislaki (751/2023). Rakentamislain voimaantulon jälkeen maankäyttö- ja rakennuslaista (132/1999) on käytetty nimitystä alueidenkäyttölaki (132/1999). Tämä tulee myös huomioida kaavatyössä.

Lisäksi kaavatyössä tulee huomioida Ympäristöministeriön asetus maakunta-, yleis- ja asemakaavojen kaavamääräysten ja kaavakohteiden esitystavasta (311/2024), joka on tullut voimaan 11.6.2024. Asetuksen mukaan sillä kumotaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnöistä annetun ympäristöministeriön asetus (Suomen rakentamismääräyskokoelma 5). Kunta ja maakunnan liitto saavat

26.6.2025

yksittäisen kaavan tai tonttijaon laatimisen yhteydessä soveltaa 2 momentissa mainittua asetusta vuoden 2028 loppuun, jos ne laativat kaavaa tai tonttijakoa noudattaen niitä maankäyttö- ja rakennuslain säännöksiä, jotka olivat voimassa 31 päivään joulukuuta 2023. Kyseisen asetuksen liitteenä on muun muassa yleiskaavojen kaavamääräysten ja kaavakohteiden esitystavasta oleva liite.

Rautjärven kunnan pohdittavaksi kaavatyöstä nostetaan vielä seuraavia huomioita:

Ympäristöministeriön asetuksen (311/2024) mukaan esimerkiksi aurinkovoimatuotantoon tarkoitettu energiatuotannon alue on merkitty EN/au ja aurinkovoimaloiden alue rajauksella aur. Yhdyskuntateknisen huollon alue on esitetty asetuksessa ET. Alueen täsmentämisessä on suositeltu käytettävän alaindeksiä, esim. ET-1, johon lisätään tarvittava selite. Kyseisessä asetuksessa ei ole maatalousalueen osalta eritelty erikseen maatalouskeskusta. Myöskin muinaisjäännöskohde on asetuksen mukaisesti merkitty toisella tavalla. Musta neliö viittaa asetuksen mukaan rakennuspaikkaan. Kaavatyön osalta tulee tarkastella vielä kyseistä ympäristöministeriön asetusta (311/2024). Sekä myös alueidenkäyttölain 40 §:n sisältöä, jonka 1 momentin mukaan yleiskaava koostuu kaavakohteista ja kaavamääräyksistä.

Kaavakartan osalta ehdotetaan yleisesti, että tätä selkeytettäisiin osoitettujen kaavamerkintöjen osalta, jolloin kaavakartan luettavuus parantuisi. Esimerkiksi kaavakarttaa tarkastelemalla maa-ainesten ottoalueet (EO) eivät näy selkeästi. Lisäksi joidenkin luonnon monimuotoisuuden kannalta huomioitavien alueiden (luo-6) osalta on vaikea tunnistaa niiden rajausta. Esimerkiksi kaavakartan länsipuolella energiahuollon alue (EN-aur) alueella on luo-6 merkintöjä, joiden rajauksen jäävät epäselväksi. Lisäksi maa-ainestenottoalueen (EO) kaavamerkinnän päällä on myös luo-6 merkintä. Kaavamerkintöjen tulkitseminen on tältä osin hieman haastavaa.

Kaavamerkintöjen ja -määräysten yleisissä määräyksissä on annettu seuraava määräys: *"Laikonkankaan aurinkovoimalan osayleiskaava on MRL 42. §:n tarkoittama oikeusvaikutteinen yleiskaava."* Kyseistä määräystä tulisi vielä tarkastella uudelleen, sillä vanhasta maankäyttö- ja rakennuslaista, jota sovelletaan kaavoituksen pykälien osalta, käytetään nykyään nimitystä alueidenkäyttölaki. Pykälä viittauksen osalta voi harkita, onko se kaavan osalta tarkoituksenmukainen. Pääsääntöisesti yleiskaavat on tehty oikeusvaikutteiseksi ja oikeusvaikutuksettomat yleiskaavat alueidenkäyttölain 45 §:n mukaisesti ovat olleet poikkeuksellisia.

Kaavaselostuksessa olisi hyvä tuoda esille, että suunnittelualueella ei ole asemakaavoja.

Luonnonsuojelu

Alueen luontoarvot on selvitetty pääosin kattavasti ja asianmukaisesti, ja kaavaselostuksesta saa selvitettyjen arvojen osalta käsityksen alueen nykytilasta. Luontoselvityksessä havaittuja luontokohteita on esitetty

26.6.2025

kaavassa asianmukaisesti kaavamerkinnällä luo-6. Luo-6-alueiden kaavamääräys voisi olla informatiivisempi, koska kuvaus paikallisesti merkittävän luontotyypin aluekokonaisuudesta ei anna selvää kuvaa siitä, että yhtenä luo-6-alueena on rajattu esimerkiksi lepakoille tärkeä alue. Kaavaluonnoksen kartta on muutamien luo-6-alueiden osalta vaikeatulkintainen. Kuusikon rakennusten alueelle sijoittuvan luo-6-alueen rajat ovat hahmotettavissa, mutta vasta luontoselvitykseen tutustumisen jälkeen. Laikonkankaan keskiosassa olevien luo-6-alueen tai alueiden rajausta ja taustat jäävät epäselviksi. Kaavakarttaa tulkitsemalla Laikonkankaan keskiosan kaivannon ympäristössä olisi laaja luo-6-alue, joka jatkuu kaava-alueen eteläosaan asti. Tälle ei kuitenkaan luontoselvityksen tai kaavaselostuksen perusteella ilmene selkeää taustaa.

Lepakkoselvityksessä havaittiin mahdollinen lepakoiden päiväpiilo eli levähdyspaikka Kuusikon tilan rakennusten alueella. Selvitys ajoittui lisääntymisajan ulkopuolelle eikä rakennuksia tarkasteltu tarkemmin eli paikalla saattaa olla myös potentiaalinen lisääntymispaikka. Kohde on merkitty kaavan AM merkinnällä. Mikäli kohteen rakennuksia puretaan, tulee lepakoiden mahdolliset lisääntymis- ja levähdyspaikat selvittää tarkemmin. Asia tulee kirjata kaavamääräyksenä.

Viitasammakon esiintymistä selvitettiin Laikonlammien ja Ahvenlammen alueilla. Maastokartan ja ilmakuvan perusteella Laikonlammien itäpuolella, selvityksessä mainitun kaivannon alueella olisi vesialue, jonka soveltuvuutta viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikaksi ei ole selvityksessä arvioitu tai selvitetty. Asia tulee perustella tai selvittää tarkemmin.

Kirjoverkkoperhosen esiintymistä ei ole selvitetty valtatie 6 eteläpuolisella alueella eikä Torsansalontien länsipuolella. Vaikka eteläpuolisen osan luontoselvityksessä on esitetty, että hankealueella ei olisi taimikoita ja nuoria kasvatusmetsiä kasvavana alueena lajille soveltuvia elinympäristöjä, esiintyy lajin lisääntymispaikkoja esimerkiksi metsäteiden reunoilla ja muilla puoliavoimilla paikoilla. Kirjoverkkoperhosen potentiaaliset lisääntymis- ja levähdyspaikat tulee selvittää, jotta ne voidaan huomioida kaavoituksessa.

Osayleiskaavan toteutumisen vaikutuksia luonnonympäristöön on arvioitu hyvin pintapuolisesti. On harhaanjohtavaa todeta, ettei laajalla alueella tehtävällä puuston poistolla aurinkopaneelikentän tieltä olisi juurikaan vaikutuksia kasvillisuuteen, eläimiin tai linnustoon. Yhteisvaikutukset Änkilän aurinkovoima-alueen kanssa tulevat selostuksen mukaan arvioitavaksi ympäristövaikutusten arvioinnissa. Kaavan luonnonympäristöön muodostamia yhteisvaikutuksia Änkilän aurinkovoimalan osayleiskaavan kanssa tulee arvioida jo kaavoituksen yhteydessä.

Pintavedet

Hankealueelle on laadittava pintavesien hallinta suunnitelma ennen hankkeen toteuttamista. Mikäli hankkeessa on tarve tehdä vesienhallintatoimia, kuten ojituksia tai olemassa olevien ojien

26.6.2025

perkaamista, hankkeesta vastaavan tulee tehdä ojitussilmoitus Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle vesilainmukaisen luvan tarpeen arvioimiseksi ennen kyseisten toimien toteuttamista. Ojitussilmoituksen tulee sisältää tieto kaikista uomista, joissa alueella tehdään toimenpiteitä, mahdollisten vesienhallintarakenteiden tarkempi sijainti ja tiedot sekä mitoitustarpeet. Ojitussilmoituksessa tulee arvioida kyseisten toimien vaikutusta alueen hydrologiaan sekä valumavesien laatuun.

Hankkeen vesistö- ja kalastovaikutukset, sekä yhteisvaikutukset Änkilän aurinkovoimalan kanssa, alueen hydrologiaan sekä valumavesien laatuun ja siten vesistöjen tilaan tulee arvioida YVA-prosessin yhteydessä.

Pohjavedet

Kaavassa on tunnistettu alueen sijoittuminen Laikon 1E-luokan vedenhankintaa varten tärkeälle pohjavesialueelle, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen. Pohjavesivaikutteinen ekosysteemi sijoittuu noin 150 m kaava-alueesta etelään. Pohjavesialuetta koskevaa kaavamääräystä tulee ELY-keskuksen näkemyksen mukaan täydentää, jotta se huomioisi paremmin myös vesilain määräykset. Määräys voisi olla esimerkiksi: *Pohjavesialueelle ei saa sijoittaa pohjaveden laatua ja määrää vaarantavaa toimintaa. Toimintaan ei saa liittyä maaperän pilaantumiseen liittyvää riskiä. Ennen toimenpiteisiin ryhtymistä alueella on tarkastettava vesilain mukainen luvan tarve.*

Kaavaselostuksessa on todettu, että aurinkovoimala-alueella ei ole vaikutuksia pohjaveteen. Lisäksi on todettu, että puuston poisto aurinkovoimala-alueelta vähentää haihduntaa 30-50 %. ELY-keskus tuo esiin, että alueen maaperä on pääsääntöisesti hyvin vettä johtavaa hiekkaa ja soraa, joten suurin osa sadannasta ja paneelien päältä muodostuvasta hulevedestä todennäköisesti imeytyy maaperään ja suotautuu pohjavedeksi. ELY-keskus muistuttaa, että muutokset haihdunnassa ja alueen vesitaseessa eivät saa aiheuttaa haitallista vettymistä tai tulvimista ilman vesilain mukaista lupaa (VL 3 luku 2 §). Alueella tapahtuneiden metsätuhojen jälkeen pohjaveden pinta nousi mm. Laikonlammien alueella aiheuttaen alueen kiinteistöille haittoja.

ELY-keskus pitää hyvänä asiana, että mahdolliselle uudelle pohjavedenottamolle on tehty varaus kaava-alueelle. Vuonna 2019 alueella tehdyn pohjavesiselvityksen mukaan parhaat vedenottoaikat sijaitsevat kuitenkin todennäköisesti kaava-alueen ulkopuolella.

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueen lausunto

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueen kommentit koskien osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on huomioitu kaavaluonnoksessa. Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueella ei ole huomautettavaa kaavaluonnokseen.

26.6.2025

Lopuksi

Mikäli Rautjärven kunta haluaa, voidaan kaavasta järjestää työneuvottelu, ennen kuin kaava viedään kaavaehdotuksena nähtäville.

Tämä asiakirja on hyväksytty/allekirjoitettu viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt alueidenkäytön asiantuntija Suvi Karppinen ja ratkaissut alueidenkäyttöpäällikkö Pertti Perttola.

Tiedoksi

Etelä-Karjalan liitto, Topi Suomalainen
Etelä-Karjalan museo
Imatran seudun ympäristötoimi

Tämä asiakirja KASELY/2350/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KASELY/2350/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Karppinen Suvi 26.06.2025 10:39

Hyväksyjä Perttola Pertti 26.06.2025 10:40